

خصوصی بوراخیلیش

«آرزو» دان - «آرزی» یا / ادبیات شناس لار و ساھر / اولمه ز شاعر
حبیب ساھرایله دانیشیق / خزان لار / ساھر هه له... / بوغاز دادیونله نهن سؤز /

حسن ایلدیریم / ۱ - آلاو / مرتضی مجدفر / ائلدار موغانلی
/ عزیز سلامی / ع - آغ گونئیلی / ر. اصغری / ر - داوران / و...

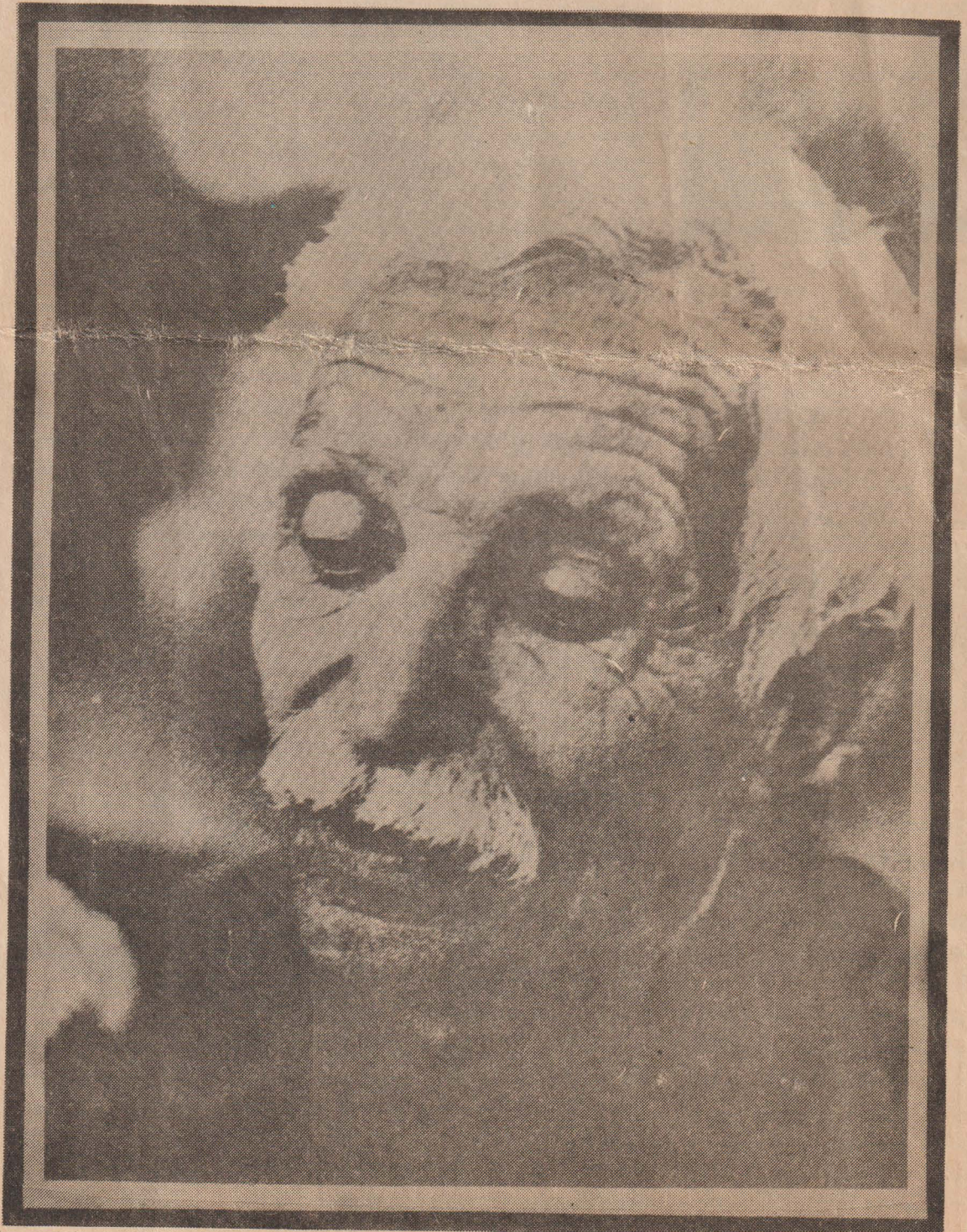
ناصر داوران

● حبیب ساھر ه بورجوموز

اوتایلی - بوتایلی «آذربایجان
ادبیاتینین اوندولماز
نماینده لهریندهن بیریده حبیب
ساھر» دیر. شبهه سیزکی، ادبیاتیمیزدا،
خصوصیله جنوب ادبیاتیندا، ساھرین،
انکشافلار دوعرو، یوللار آچان موقعی
واردیر. اونون شعرینده سولاردان دورو
اولدوزلاردان فسونکار کلمه لهر
گئیمینده، روحوندان توره نهن
صمیمی و اینجه حس لهرله برابر، بیر
وطن داش کیمی، قایغی لی و هیجانی
چیخیش لار ائدهن شاعر سیماسیلا
راستلاشیریق. چوخ چئشیدلی
زمین لهرده، باجاریق لا شعر یازا
بیلن شاعر، کوتله میزین مادی و
معنوی حیاتی قارشسی سیندا پوئتیک
بیرگوزگوکیمی آنلاشیلیر.

ساھر حاقدا دئییلن سؤز چوخ آز
اولموشدور. اونون یارادیجیلیغی هه له
کفایت قدهری آراشدیریلمامیشدیر.
شعرینده دالغالانان بدیعی
گؤزهل لیکلر و اؤزهل باجاری لار اوزه
چیخماییب، آرا - بیر تشبثلر ایسه،
آرتیق عمومی سؤزلر اولموشدور.
اونون شعر دیلی نی، شعرینین
بدیعی لیک و گؤزهل لییی نی کانکرت
شه کیله، تانیق گؤسته ره ره ک، اوزه
چیخارماق لازم دیر.

چاغداش بو زمینده اؤز امکائی
داخلینده بورجونو اؤده مه ک ایسته ییر
بو نومره ده وئرلن خصوصی
بوراخیلیش ایسه ایلک آددیم دیر
گه له جه کده گؤره جه ییمیز ایشه لهره.

«آرزو، دان - «آرزی» یا

ح - ایلدیریم

آرزو اولدوزلاری، انسانلارین معنوی دونیالارینی شفق لهره بورویور اونلارین عؤمور یول لارینی آیدینلادیر. انسانلارین اوره کله ریندهن دوغولان آرزو و آمال لار، اونلارین ایچ اوزله رینین دوروگوزلو گوزگوسودور. آرزولار «مصلحت» لهرین،

«حسابالاشما» لارین بورونه جه یینی، اؤرتویونو سویونوب جلوه لهنه اورکلهرین معنوی هیکل لهری دیر.

صنعتکارلارین معنوی عالم لهرینین، ائدهال و آمال لارینین پارلاق اولدوزلاری دا، اونلارین یاراتدیقلاری بدیی اثرلهر دیر. صنعت اثرلهرینده یارادیجی انسان لارین اوره ییندهن دوغان آرزو و ایسته ک لهر، اونلارین ائدهال لاری، آمال لاری ایله یوغرولور و صورتلهرده، اوپرازلاردا، ملودیالاردا و جیزگی و بویالاردا مادی لهر، عیانی لهر شیر و صنعت اثرینه چئوریلیر.

آذربایجانین گؤرکهملی متفکر شاعیری استاد حبیب ساھرین لیریکاسیندا ترنم اولان آرزو و ایسته ک لهر، بؤیوک شاعرین آمال و ائدهال لارینین زوموزود گؤیونده کی ساییرشان اولکله ر دیر.

ساھرینده من لیلی بیر انسان کیمی حیات آخاری ایله زامان - زامان انکشاف ائتمیشدیر. او بیر انسان کیمی یئتگین لهر شیب، یوکسه لیب، کامیل لهدیکجه، بیر شاعیر کیمی ده شعیردهن - شعیره دولغونلاشمیش و زنگین لهرشمیش دیر. شاعرین حیات تجربه سی آرتدیقجا، دوشونجه لهری دهرین لهدیکجه، مراجعت ائتدی بی موضوع لار، افاده ائتدی دوغولار، دوشونجه لهر، اینتیم لیکدن (فردی لیکدن) عمومی لیه دوغرو انکشاف ائتمیشدیر. او ایسته ک لهر و آمال لار تکجه بیر قلبین یوخ بلکه میلیون لارین ایسته ک لهرینی و آرزولارینی افاده ائدهن بدیی اثرلهره چئوریلیمیشدیر.

شاعیرین لیریکاسیندان نمونه اولاراق ایکی شعرینی: «آرزو» و «آرزی» شعرلهرینی قارشیلادیراندا اونلار دقتله یاناشاندا، ساھرین محبت لیریکاسینین اجتماعی لیریکا سویه سینده دوغرو انکشافینی آیدین صورتده درک ائتمک، قاوراماق اولور. «آرزو» شعیری اونون گهنج لیک دؤرونون محبت موضوع سوندا یازیلیمیش صنعت محصولودورسا، «آرزی» شعیری شاعیرین کامیل لیک دؤرونون عمومی لهرشمیش سئوگی سینین بیتگین صنعت نمونه سی دیر.

ایندی هر ایکی شعر اؤتهری ده اولسا نظردهن کئچیرمه ک ایسته ییریک:

«آرزو»

ظلمتین توزونو سحرالی له،
اوره ک آیناسیندان دفع انده ییلسم
وحشی گؤیرچین تک قانادلاناراق،
اوزاق افسقلهره، آه، گنده ییلسم.
«لیریک شعرلر»

او ایلک سحری (سئودالاندیغی سحری) آنارکهن، هجران گئجه لهرینین قارانیغینی، ناکام محبتین کدرینی سیلیب، افقون دورولدوغو بیر واختدا اوره یینی سینه سیندهن چیخاریب بیر وحشی گؤیرچین کیمی اوزاق افق لهرده اوچورماق دیله ییر، نه یازیق کی تکجه

«آرزی»

ایستهرم غملی و طوفانلی گئجه یولچولار،
بیر فانوس تک، یادا قطب اولدوزوتک
رهبر اولام.
«سحرایشیقلا نیر»

بوقارانلیق توزکیمی دئیل، بلکه قیرکیمی دیر؛ قاتی قارانلیق دیر. غم لهره، اضطراب لارلا، سکسه کله ره یوغرولموش مدھش بیر قارانلیق دیر. انسانلاری سارسیدان، یولچولاری یولوندان آزدیران قارانلیق دیر. بوقارانلیق، طوفانلاردان، بحرانلاردان، ظلمدن و ... دوغان بیر هیولا کیمی سعادتین ایشیق لی اوزونو اؤرتهن، دؤزولمز بیر قارانلیق دیر. بئله قارانلیق، طوفانلی و غملی گئجه لهرده، شاعیر امید ایشیغی کیمی، مایاق کیمی یانماق ایسته ییر. قطب اولدوزونا، هئچ اولمازسا، بیر فانوسا دؤنوب، یولچولارا بلدچی اولماق آرزوسوندادیر. قارانلیق، قورخونج گئجه لهرده انسانلارا ایشیق گهره ک دیر؛ اودا ایشیغا (اولدوز، فانوسا) دؤنمه ک ایسته ییر.

«آرزو»

سیاه دالغالارین حلقه لهرینده،
قاباربان بیر کؤپوک، چیرپینتی اولسام.
غروب پرده سینده، سولقون اولدوز تک،
گؤز یومار - اچان وقت سارالیب سولسام.

ندهن سه سیاه دالغالار هم «قارا

صنعتکارلارین معنوی
عالم لهرینین، ائدهال
و آمال لارینین پارلاق
اولدوزلاری دا،
اونلارین یاراتدیقلاری
بدیی اثرلهر دیر

دهنیز» ی آندیریر هم ده کی اونا دالغین - دالغین باخان «ایری سیاه گؤزلو قیزی». قارا دهنیزین دالغالاریلا سیاه گؤزلهرین باخیشلارینین چاتیشدیغی حلقه لهرده بیر کؤپوک کیمی قابارماق، اونلارین آیریلیشیندان قوپان چیرپینتی سه سینه

دؤنمه ک، یاخود دولغون گؤزلهرینی قارالا افق لهره زیلله یهن «یارین» گؤزلهرینه بیر گؤز قیرپیمیندا یانیب، سؤنهن اولدوز کیمی گؤرونمه ک آرزوسو کئچیر اوره ییندهن. بونا کام محبتین سیزی سیندا، بو رمانتیک دوغولاردا گیزلی بیر «آه» سئزلییر. حزن لیک، یومشاق لیق ایچینده کی گیزلی آه کیمی.

«آرزی»

ایستهرم یای گونو، چؤلرده آخار بیر سواولوب
دوم - درو گوزیاشی تک، یولدا
چوخور ایچره دولام.

یابین ایستی، قیزمار گونلهرینده،
گؤیدهن اوداله ندییی بیرواختدا، سوسوز
یولچولارین، یانغی سینی، اونلارین
خیال لاریندان یارانان ایلغیم لا سووودا
بیلیمیرسه ده، شاعیر بو ایلغیم لاری
گئرچه کله شدیرمه ک ایسته رمیش.
اؤزوده، اؤز وجودونو اریدیب سویا
دؤنده رمه ک یولوايله. او سو اولماق
آرزولامیشدیر. سو اولوب، سوسوز
چؤل لهرده آخیب، یولچولارین
یولوندا کی چوخورلار ادولماق. دورولوغو،
سهرین لیلی ایله اوره ک لهری
اوخشاما ق یانغی لارینی سؤندورمه ک
آرزولامیش. سوسوز چؤل لهرده، ایستی
یای گونو یولچولارا سو گهره ک دیر. او
سو اولماق، سویا دؤنمه ک
آرزولامیشدیر.

«آرزو»

تیتره شن کولگه تک، بیرجه گورونسیم
ماوی پنجره نین بللور جامیندا.
بیر پارلیتی اولسام، یارین گموزونده
سونوک بیر نور اولسام اونون شامیندا.

آیلی بیر گئجه ده پنجره نین
آراخاسیندان، گؤی لهری، اولدوزلاری
یانغین - یانغین سیر ائدیپ، گوموشو آ
ایشیغینا بورونموش خاطرلهری بیر -
بیر گؤزلهری قارشو سیندا او یادان
سئوگیلی سینین گؤزلهرینده، اونون

شاعر بویوک لویو، اوزون عومور لولویو انسان لارین اورهک لهرینده یاشاماقد گوزور

بیرداملایاش کیمی آخیب گوزوندن
اطلس اتگینه اریب ایتمس.
«سون»

شاعیر سئودا سوراغلی، خیال قانادلی گؤیه رچینی سینه سیندهن چیخاریب اوزاق افق لهره ساری اوچورور، بوخیال گؤیه رچینی اوچوب، دالغالاردا کؤیویه، چیرپیتی یا چتوریلیر، اوچوب غروب پرده سیندکی یانیب، سؤنن اولدوز صورتیه دوشور، یئنده اوچوب، ماوی پنجره نین بولور جامیندا کولگه کیمی تیتره ییر، یئنده اوچوب، شامین سؤنوک نوروذا ایشیلداییر، یارین گؤزلهرینده پاریلتی اولور، یئنده اوچوب خاطره لهرین مورگوسونو پوزور، شیرین لیک لهری اویدایر. او سئوینج شیرین لیک لهری، یارین دوداغیندا تبسم کیمی اری ییر، یاناق لاریندا قیزیل گول کیمی قیزاریر، سونرا اوچوب کدر - سئوینج یاشینا چتوریلیر، بیرجه دهنه شئه مینجیگی کیمی یارین قارا گؤزلهریندهن آخیب و ماوی اطلس آتیه یینده ارییب، ایتیر.

«آرزی»

اونودورسا منی ائل، چکمه تاریخ آدمی
ایستهرم آئی تکی یورد اوسته گئجه
شوق سالام.

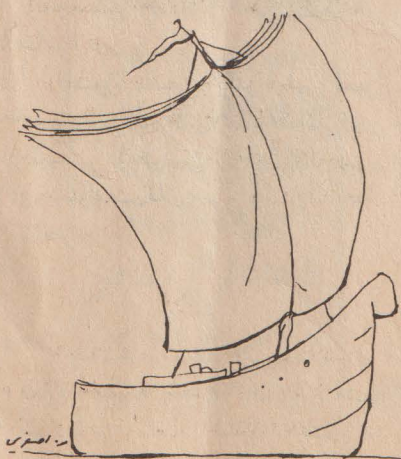
ائل اؤز دوغما شاعیرینی انودارمی، خالق لیاقتلی ائولادلارینا لاقیدمی قالار؟ یوخسا بونلار شاعیرین اویدورماسی دیر؟ دوغروسو بس بو ائل - اویا لاقیدلیبی نه دیر؟ بو مصراع لاردا بیر آجی حقیقت گیزلنیر، اودا بودورکی ساتقین لار، لووغالار، غفلت یوخوسوندا اویوموش باش سیز آدمالاری خالق آدلاندریر، ظلم و استبداد اوجوندان صحیفه لهری قارالامیش لووغالیق لاری، قوندارما حادثه لهری تاریخ، قلمه وئرمیش لهر. اونلار ائل -

اوبانین حقیقی تاریخی، لیاقتلی ائولادلارینی دوغما خالق لارینا یاد سایمیش لار.

شاعیرده بو قوندارما، تاریخین، یوخولو آدمالارین یانیندان سایما یانا اؤتوب، دوغما یوردونا، سئودییی خالقینا سئوگی و محبتینین جؤهرینه دؤنمهک، ایشیق اولماق ایسته ییر. گئجه لهرده اولدوز کیمی آئی کیمی پارالایب، وطن گئجه لهرینی، ائل لهرین یوخوسونو آیدنلیغا یوردونورمهک ایسته ییر. بئله تمناسیز سئوگی له دولان اورهک یالنیز و یالنیز انسان عشقی له چیرپینا بیلهر.

هر ایکی شعرین اؤزونه مخصوص بدیعی دهیه ری وار: «آرزو» شعری آذربایجان شعرینده بول، بول ایشله نهن هجا وزنی نین ۱۱ لیک اؤلچولو، (۶+۵) بؤلگولو شه کیلینده یازیلیب، بو ۱۱ لیک هجالی وزن، سئوگی و محبت دویغولارینین موسیقی آهنگینه داها او یغون بیر وزن دیر.

«آرزو» شعری خاطره لهرین، آرزولارین، اویانیشی نین طبیعت عنصرلهرینده تصویرلنمه سی، انسان اوره یینده اویاتدیغی حس لهرده جانلانماسی فورماسیندا وئریلمیش دیر. شعرین آشیلا دیغی صمیمی لیک، کوؤرهک لیک، اینجه و ظریف موسیقی ایله مشایعت اولونور. بوموسیقی سؤزلهرین دوزولوشوندهن، بیر - بیرسینی آواز لاندیرماسیندان

تؤره نیب و رنگ چالارلارینین اویاتدیغی حزین و کوؤرهک دویغولارین سه سله شمه سی ایله تاماملانیر. شعرین هر بیر بند، سؤزلهرله یارانمیش بیر رسم لوحه سی دیر. بو گؤزهل لوحه لهر، ناکام محبتین اوجوندان، هجرانلی گئجه لهرده حسرت لهر، اضطرابلارلا آلیشان

سئوگیلی سی نین، گؤزلهرینده امید قیغیلجیمینا، یاناقلاریندا قیزارتی یا، گیله لهرینده شئه مینجیغینا دؤنمهک آرزوسویلا یاشایان سئودالی بیر گه نجین آرزولاری دیر، بو آرزولار جانلی، صمیمی، اوبرازلاردا جانلانیلمیش دیر.

«آرزو» شعرینده کی وحشی گؤیه رچین «آرزی» شعرینده گؤزلهره گؤرونمه دن، آرزولاردا اوچان «زمرد» قوشونا چتوریلیر.

بوشهر، عدالت و آزادلیق لا، استبداد و ظلمون، ایشیق لا، قاراللیغین، سوسوزلوق لا، بولاغین، امکان لا، حسرت لهرین، یادلارلا، دوغمالارین یاراتدیقلاری تضادلار فورماسیندا، ایشیغین، دورولوغون، ائل - اوبانین، انسانلارین، دونیانین ورغونو اولان دهرین دوشونجه لی، بیر وطنداشین تمثالینی یارادیر.

ارزی شعر: آذربایجان کلاسیک شعرینده چوخ یایلمیش و ایشته نمیش عروض وزنی نین رمل بحرینین «زحاف» نوع لاریندان اولان «فعلاتن، فعلاتن، فعلاتن، فعلن» وزینده یازیلیمیش دیر. مصراع لاردا کی سؤزلهرین، دوزومو، وورغولاری، مصراع لارین یئرلی، یئرینده قیریلماسی اونا خصوصی بیر آهنگ باغیشلامیش دیر. مصراع باشی ایشله نهن سؤزلهر، قافیه لهر بیر بیرلهرینی تمام لایاراق، شعر بوتوله شدیرمیش و کامل له شدیرمیش دیر. شعرین مضمونوندا دوغان جسارتین، غیرتین، تواضعکارلیغین، آهنگی، اغیرلیغی، متین لیبی، اونون لحنینده تام دویولور.

شعر لوحه یاراتماق مقصدی له قورولمامیش دیر. بلکه گئیش فضالارین، بویوک آرزولارین منظره سینیی بیغجام، که سه رلی، توتارلی تصویرلهر و سیمبول لارلا جانلاندیرماق ایسته میش دیر. شعرده کی «قطب اولدوز»، «فانوس»، «گئجه»، «یولچو»، «یورد»، «آی» و ... کیمی اپی تهلر داها آرتیق سیممولیک خارا کتر داشی ییرلار. آرزی شعری اوخوجودا دهرین حس لهر، دوشونجه لهر اویاداراق اونلاری دوشوندورمه یه مجبور ائدیر.

خیالیندان دوغولوب بولور جامدا تیتره شه ن بیر کولگه کیمی گؤرونمهک، او محزون کؤنولو، «یاری» بیرجه آنلیغادا اولسا سئویندیریب، گؤزلهرینی گولدرمهک، یاخود هجرانلی گئجه لهرین غملی قاراللیغینی ایشیق لاندیران، سئوگی کدرلی گئجه لهرین مونسی «شام» یین تیتره شه ن ایشیق لاریندا بیر سؤنوک نور اولوب، او گئجه لهرین غمینی، کدرینی یونگول له شدیریب، آیدین لاشماغینی آرزولاییر.

«آرزی»

ایستهم نقش و نگاریم قالا، شعریم اوخونا
ایستهرم بیر سیزی حسرت تک،
اوره کله ده قالام.

شاعیرین اؤزو اوچون بیزدهن اوما جاعی بیر شئی یوخدور. او نه هیکل لهره، پورتره لهره، چتوریلیر گؤزلهرین اؤتونده جلوه لهنمهک آرزو سوندایر، نه ده کی شعرینین قازاندیغی شهرته اویوب، اؤیونمهک ایسته ییر. یوخ، او شهرت دالیسی جا دئیل؛ او گونده لیک شان - شهرتدهن، جیلیز آرزو و ایسته ک لهردهن قاچینیر، شهرتین گورولتوسوندا، پاریلتی سیندا ایتیب - باتماق ایسته میر، شاعیر بویوک لویو، اوزون عومور لولویو، انسانلارین اوره ک لهرینده، یاشاماقد گؤرور. تمناسیز لیغیندان، تواضع کارلیغیندان آسیلی اولاراق، شخصی حیات تجربه لهرینه اساسلانا راق، حسرت لهر، انتظارلار، آجی لار، سئوینج لهره قاریشیب، انسانلارین اوره یینده یاشاماق آرزو سوندایر.

«آرزو»

بیر تبسم اولسام دوداقلاریندا،
سولتون یاناق لارین قیزیل گول اتسم.

ادبیات شناس لار و ساھر

آذربایجانین بؤیوک شاعیری حبیب ساھر حاقدا عالم لہر ادبیات شناس لار و اجتماعی خادم لہر اؤز چیخیشلاریندا، بؤیوک شاعیریمیزین، ادبیاتیمیزدا، اجتماعی حیاتیمیزداکی موقعینی آیدینلاتماغا چالیشمیشلار. امکان دااخلینده اونلارین سئجملہلرین. اوخوجولارین نظرینه چاتدیرماق ایسته ییرم.

ع. آغ گونئیلی

میرزا ابراهیم اوف

جنوبی آذربایجانین ایندکی قوجامان شاعیری، استتیک گؤزله لیلی ایلہ سئچیلن شعرلہر مؤلفی، حبیب ساھر، وطی محبتی نین اوزاق یئرلہرده، غربت اؤلکهلہرده، انسانین سینہ سینده نئجه قوور ائتدیبینده دانیشیر.

حسین مهدی

... آذربایجان معاصر شاعیرلہری ایچہری سینده حبیب ساھریںده آدی حرمتله یاد ائدیلمہ کده دیر. شہہ یوخدورکی او سون درجه اورژینال استعدادا مالک بیر شاعیر دیر. اونون اثرلہرینده اؤزونه مخصوص گؤزله خصوصیتلہر آز دئییل دیر. ساھرده ان چوخ نظری جلب ائدن بیرجهت حادثهلہر اولدوقوجا صمیمی و هیجانلی مناسبت گوستہرمہ سیدیر اونون شعرلہرینده افادہ اولونان فیکیرلہر، بدیعی صورتلہر و بدیعی تصویرلہر یولویلا افادہ اولونور.

گنجعلی صباحی

ساھر بیر زحمتکش عائله سینده دونیایا گهلدیکی، الی قابارلی لارین حیاتی اونون الہام منبعی اولموشدور. اثرلہرینده خلقلین آرزو - ایستہکلہرینی اورہک آغریلارینی ساتقین حاکملہر طرفینده نئجه تالان ائدیلب سورگونلہرده، ظلمہ، ستمہ معروض قالدیقلا رینی، بدیعی او برازلار و دولغون افادہلہرله قلمہ گہ تیرہرہک ائلی ایلہ آغلامیش، ائلی ایلہ گولموشدور اونا گؤرہده ائل لہر اونون خاطرہ سینی عزیز

ساھر، آزاده لیک و حریت شاعری اولدوغو حالدا؛ گؤزله لیکلہر شاعری دیر

توتاجاق، اونوتمایا جاق دیر.

م - ع فرزانه

ساھر عؤمور بویو اؤز خلقلین آنا یوردونو، دوغما دیلینی، آلولو عشقلہ سئومیشدیر. بو مقدس و انسانی عشقین اوجواندان باشی بلالہر چه کهن شاعر، هئج زامان اؤزونو خلقینده و وطنینده قیراخدا حس ائتمہ میشدیر. او هر بیر یازی سینین آیاغینا باتان تیکانین آجی سینی اؤز اورہینده حس ائتمیش، هر بیر پناه سیزین کؤکسونه ده یهن یوموروغون آغیرلیغینی اؤز جانیندا دویموشدو.

ساھر، آزاده لیک و حریت شاعری اولدوغو حالدا؛ گؤزله لیکلہر شاعری دیر.

اونون، شعر و نثر قلمی بیر فسونکار نقاش فیرچاسی قدر طبیعتین و حیاتین اینجه لیکلہرینی و یاراشیق لاری نی دوغرولتماقدا ساحر دیر ...

آلا

اجتماعی یازیچی و شاعیر، معارف، علم و مدنیت خادمی، ساھر، بیر عؤمور سلطنت علیهنه مبارزه، مردلییین، جسارتین، ائل - اوباسینا، آنا دیلینہ سونسوز عشق و علاقہ سینی پارلاق شه کیلده نمایشه قویوب. سلطنت و اونون عیبہ جهرلیکلہرینی افشاء ائدیب. ساھریں اثرلہری بو مدعا یه دانیلماز شاهد دیر.

جعفر مجیری

بو دؤرون جنوبی پوئزیاسی، تبریز،

باکی، اورمی و دیگر شه هه رلہرین طبیعی گؤزله لیکلہرینہ حسر ائدیلمیش شعرلہر، جنوبی آذربایجانین مادی نعمت لہرینین ترتمونو احاطه ائدن پوئتیک پارچالارلادا زنگین دیر. گؤرکهملی معارف خادمی، استعدادلی شاعیر، حبیب ساھریں یارادیجیلیغیندا بونو تصدیق ائدن نمونه لہر چوخدور.

بکیر نبی یف

«لیریک شعرلہر» حبیب ساھریں صنعت گلسٹانینداکی طراوتلی گوللہردن ترتیب اولونموش خوش عطیرلی بیر چه لهنگ دیر. اونو قوخولادیقجا، کتایی ورقله دیکجه گؤزلہریمیز اؤنونده مودریک و حساس بیر شاعیرین خالق مجاهدی نین مرد، لاکن سون درجه ده قایغی لی سیماسی جانلایر.

وفا علی یف

آنا یوردا محبت، خالق لاری آزاد گؤرمهک آرزوسو، اجتماعی برابر سیزلییین و ظلمون تنقیدی ساھر شعرلہرینین اساس موضوع سودور.

دوکتور حمید نطقی

«عشق»، «یورد سئوگی سی»، «حسرت» نغمه لہرینی دیلیمیزین بوتون گؤزله لیلی ایلہ ترتم ائدن بیر سه س ایدی. او حیفکی لازمی قدر ائشیدیلمه دی و شعرینده حق ائتدی یی اؤلچوده سؤز دئییلمه دی.

استاد حبیب ساھریں اثرلہری

حاضر لایان: مرتضی مجدفر

دوغوم: ۱۲۸۲ - تبریز
اؤلوم: ۱۳۶۴ - آذرآیی، تهران

فارس دیلینده نشر اولونموش اثرلہری

۱- میوه ی گس (مجموعه ی حکایات و خاطرات) ۱۳۵۴، انتشارات گوتبرگ، تهران

۲- ادبیات منظوم ترک (آنتالوژی، مشتمل بر شرح حال بیش از ۱۰۰ شاعر ترک زبان اهل ترکیه) ۱۳۵۶ انتشارات دنیای دانش، تهران

۳- کتاب شعر ساھر (۱)، ۱۳۵۳، انتشارات نبی، تهران

۴- کتاب شعر ساھر (۲)، ۱۳۵۴، انتشارات گوتبرگ، تهران

۵- شقایق (مجموعه ی شعر)، ۱۳۲۳، تبریز

۶- سایه ها (مجموعه ی شعر)، ۱۳۲۴، تبریز

۷- آفسانه های شب (مجموعه ی شعر)، ۱۳۲۵، تبریز

۸- اساطیر (مجموعه ی شعر)، ۱۳۴۵، قزوین

۹- اشعار برگزیده (مجموعه ی شعر)، ۱۳۴۳، قزوین

۱۰- خوشه ها (مجموعه ی شعر)، ۱۳۳۲، قزوین

۱۱- اشعار جدید، ۱۳۲۷، اردبیل

۱۲- جغرافیای ایالت خمسه، ۱۳۲۷، قزوین

استادین بیرسیرا اثرلہرینده ده کی فارس دیلینده، مختلف ژورنال و ده رگیلہرده، چاپا بوراخیلیب، اونلارین چوخ اولدوغونا گؤره آد وئرمه سیندهن واز کئچیریک.

آذربایجان دیلینده چاپ اولونموش اثرلہری

۱- لیریک شعرلر (شعر مجموعه سی)، قزوین، ۱۳۴۳

۲- کؤشن (شعر مجموعه سی)، قزوین، ۱۳۴۳

۳- سحر ایشیق لانیلر (شعر مجموعه سی)، تهران، ۱۳۵۸

۴- سؤنمه ین گونشلر (فارس دیلی نین کلاسیک اثرلہریندهن سئچیلیمیش ترجمه لہر)، تهران، ۱۳۶۱ مرتضی مجدفر

۵- داغ یینیق خاطیره لر (خاطره مجموعه سی)، تهران، ۱۳۶۱

استاد حبیب ساھریں ان چوخ اثرلہری

اولمہز شاعر

۱- آلاو

قیزیل گول لہر واغام اولوب
تؤکولہ نده بوداغیندا.

اولمہز شاعر، سہن جان وئردین
بؤیوک گونلہر سوراغیندا

نگار رفیع بیگلی

گونهش قارابؤلوتلار دالدا سیندا
قالارسادا، یئنہ دہ گونهش دیر.

پارلاقلیغی، ضیاسی سؤنہ سی دئییل.
ولکان آغیر - آغیر سؤخورلار

آلتیندا سؤسقون قالسادا، یئنہ دہ
ولکان دیر، بیرگون تام قدرتیلہ
پوسکورہ جہک.

ادیات سمازین پارلاق و نورلو
گونهشی، پوسکورہن ولکانی، ساهری،

چولقامیش، شاهلیق اصول - آدازہ سینین
قارا پردہ سی حکما بیرگون بیرتیلجاق

و اونون تمیز ولکہ گؤتورمہز ادبی
سیماسی تام جیلاسیلا پارلایاجاق.

ساهر علیہینہ شاهلیق دؤوروندہ
آپاریلان ایبرہنج تبلیغات ہلہ دہ داوام

اتمہ دہ دیر.

جنوبی آذربایجاندا

سربست شعر

ساهر دہن بیر نسل

قاباق میدانا

چیخماسینا

باخمایاراق، ساهر

بویشنی هنر شکلیہ

رسمیت وئردی

بیرآز اوزاقلارا گؤزتیک کی داغلار
آردیندن.

آزادلیغین شفقیندہ قیزیل گونش
یانسین»

جنوبی آذربایجاندا. سربست شعر
ساهر دہن بیر نسل قاباق میدانا

چیخماسینا باخمایاراق، ساهر بویشنی
هنر شکلیہ رسمیت وئردی. اگرچی

خامنہ لی میرزہ جعفر و تقی خان رفعت

(هر ایکسی خیابانی انقلابی سیناندا
شہید اولدولار) سربست شعر
ساحہ سیندہ طبع لہرینی سینامیشلار.
آما ساهر دیرکی بویشنی شعر قہلیبینی
انکشاف ائتدیردی و یئنہ ادبیات
آخینینا زمین یاراتدی و گہلہ جہک
نسلہ بیلچی اولدو. شانلی اسلامی
انقلابدان سؤنرا سربست شعر
ساحہ سیندہ آدیملایان قدرتلی
شاعرلہر میدانا گہلدی.

ساهرین، دیلمیزین، شیرین
آذربایجان دیلین ادبی لہشمہ سیندہ
بؤیوک و دانیماز خدمتی اولوب. ساهر
اؤزونہ مخصوص ادبی مکتب صاحبی،
یئنہ تیپلی شاعر و یازبچی دیر.

ساهر، باجاریقلی یارادیچی،
عظمتلی ادبیات خادمی هرگزینکہ -
یئنکہ اذعالار ائتمہ دی. قطعیت لہ
دئمہک اولار، بو تواضعکار ادبیاتچی نین
اثرلہریندہ لؤوغالیقدان، تکبیردہن
ایزیوخدر.

«من اؤزومدہن دستان دئمک
ایستہم»

ایستہم نقش و نگاریم قالا.

شعریم اوخونا

ایستہرم بیر سیزی حسرت تک

اورکلردہ قالام

اونودار سامنی ائل، چکمه سہ تاریخ آدمی

ایستہرم آی تکی یورد اوستہ

گنجہ شوق سالام..»

ساهر حاقدا ادبی تدقیقات آزدیر.

اونون ادبی مکتبی و ارثیہ سی لایقینجہ

آراشدیریلما ییب. بو بارہ دہ کفایت

اندیچی یؤخ، خلاصہ معلومات

ایستہ یہن لہر، آشاغیداکی مأخذلہرہ

مراجعت اندہ بیلہرلہر

الف - فارس دیلیندہ اثرلہری

حاقدا:

«دیدی از نوآوری های ساهر. ح.

صدیق»

ب - آذربایجانجا یارادیجیلیقی

بارہ دہ:

چاغداش ادبیاتیمیزین گؤرکہ ملی و

اولمہز نمایندہ سی فروغ آزادی،

نومرہلہر: ۶۰۱ - ۶۰۷، ۷۱/۵/۳ - ۷۱/۵/۱۰

امید اندیردہ ساهرین اثرلہری

توپلانیب و نشر اولسون و بوبویوک

ادبیاتچی حاقدا؛ علمی و تنقیدی

آراشدیرمالار آپاریلسین.

آذربایجان دیلیندہ یازیلیب، کی مختلف
دہرگی لہردہ چاپا بوراخیلیب بو اثرلہرکی،
ایکی یوز شعر و مقالہ دہن آرتیق دیر،
انتلابدان سؤنرا آذربایجان دیلیندہ نشر
اولونموش وارلیق، یولداش، یئتلی یول،
انقلاب یولوندا و باشقا دہرگی لہردہ چاپ
اولونوب.

فارس دیلیندہ ترجمہ اولونموش
اثرلہر (چاپ اولونموشلار)

۱- منظومہ ی آرزو و قمبر، تهران،
۱۳۵۵، نشر مازیار (ترجمہ از دکتر
ح. صدیق)

۲- چند شعر در «آثاری از شعری
آذربایجان»، تهران، ۱۳۵۱، نشر بابک
(ترجمہ از دکتر ح. صدیق)

۳- شش شعر با مقدمه ای تحت عنوان
«نمونه هایی از شعر ساهر»، تهران، مجلہ
خوشه، سال ۱۳۴۷، ش ۲۴ (ترجمہ و
معرفی از دکتر ح. صدیق)

۴- درس گلستان، تهران، ۱۳۵۸، مجلہ ی
هفت قصه، ش ۳، ترجمہ از: مرتضی
مجذفر

چاپ اولمامیش اثرلہر (فارس
دیلیندہ)

۱- کتاب شعر ساهر (۳)

۲- ترجمہ ی اشعار «شارل بودلر» فرانسوی
بہ فارسی
و ...

چاپ اولمامیش اثرلہر (آذربایجان
دیلیندہ)

۱- قیزسی، قیزیل سسی، قازان سسی
(خاطیرلہر مجموعہ سی)

۲- خاطیرلہر یا حیاتیین یئددی بوروقلاری

۳- خاطیرلہر، باشگلن چکیلیر

۴- فرانسویزجادان ترجمہلر (شعر
صورتیندہ)

۵- جغرافیای، ادبیات و اینجه صنعت
حاققیندا مقالہلر.

۶- ساتیریک و طنز یازیلار مجموعہ سی
و نچہ دفتر شعر مجموعہ سی

حبیب ساهر حاققیندا یازانلار

۱- حمید آراسلی ۲- دکتر حسین

محمدزادہ ی صدیق ۳- مہدی

حسینی ۴- قاسم جهانی ۵- شکور

انلچین ۶- گنجعلی صباحی ۷- وفا

علیف ۸- بکیر نبی اف ۹- مرتضی

مجذفر ۱۰- کاظم سادات

اشکوری ۱۱- هاشم طرلان ۱۲- آلاو

۱- ساهر ۲- اولکر ۳- لادری ۴- آیدین

۵- آقجانباتالی ۶- غریب ۷- ح.

غریب و ...

حبیب ساهر ابله دانشیق

دانشیق آپاران
مرتضی مجدفر

□ انقلابدان قباقلکی آذربایجان
ادبیاتی حاققیندا نه سؤیله به بیلر
سینیز؟

■ ۱۳۵۷ - نجی ایلده اول
هامی بیلیرکی ایراندا سلطنت
رژیمی هر جوره آزادلیغین اؤنونو
آلمیشدی. اوقدر کی حتی اگر مثلاً
تورکجه، ترکمانجا، یازی، کتاب،
شعر وجوده گه لسه ییدی، بؤیوک
بیر جنابت ساییلیردی و
یازیچی لاری، شاعرلری زندانلارا
سالیب اؤلدوروردولر. انقلابدان
سونرا... بیر آز زمان ایچینده
آذربایجان ادبیاتی چوخ رونق
تاپدی. تبریزده و تهراندا بیر چوخ
مجله لر و نشریه لر چاپ اولوندو.

اما تاسفلر اولسون کی
بونشریاتین و بو آثارین عمر و چوخ
قیسا اولدو و بیر چوخلاری طلوع
اٹله دی و غروب اٹله دی. ایندی
یالنیز تهراندا ایکی نشریه
آذری جه چاپ اولور. تبریزده ده
بیلیمده کی نه لر واردی؟؟

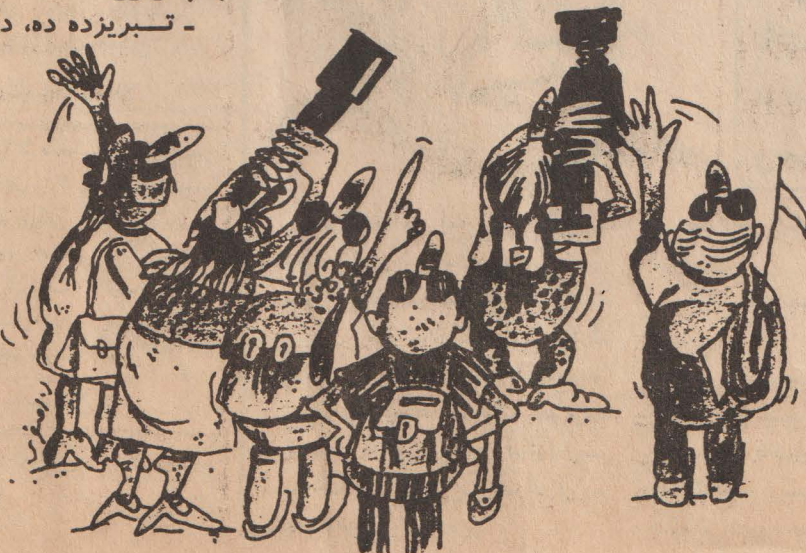
مدرسه متوسطه ده تحصیلاتیمی
قورتاردیم. بیر زمان کوردوستاندا
معلم ایدیم؛ سونرا استانبولا
گئتدیم، اورادا، استانبول
اونیورسیتته سینده جغرافیا
علملری زمره سینده تحصیلات
اٹله ییب، یئددی ایل اورادا
یاشادیقان سونرا اؤز وطنیمه
دؤندوم. ۱۳۲۰ - نجی شمسی
ایلینده آذربایجاندا آذری دیلینده
ادبیات چوخ رونق تاپدی، آزادلیق
اولدو، اوزمان من چوخ تشویق
گؤردوم و بو سایه ده بیر آز زماندا
چوخلو حکایه لر، داستانلار و
شعرلر، و جغرافیا باره سینده
یازیلا یازدیم و چاپ اولوندو.
بیرنجی اثریم "لیریک شعرلر"
ایدی کی قزوینده چاپ اولوندو.
ایکینجی سی کؤوشن ایدی.
تهراندا دا بو یاخین زمانلاردا
سحراشیقلانیر کتاییم چاپدان
چیخیب دیر.

معاصر انسان پرور
شعریمیزین بانی له رینده اولان
استاد حبیب ساهر ایل
چوخدان بهری گؤروشمه ک
دانشیق آرزو سوندا ایدیم.
بوتون شعرلرینده آزادلیق،
حریت، وطن پرورلیک و
زحمتکش له حقوقوندا دفاع
اٹده، یورولماز اینجه روحلو
شاعری، ساهری گؤرمه ک منه
چوخدان قسمت اولموشدو.
بیرنجه دفعه اونون محضرینده
اوتوروب اوستادانه صحبت و
گؤسته ریش له رینده
فایدالانمیشدیم. آما بو دفعه
اوستادین یانینا مصاحبه مقصدی
ایل گئدیردیم. اوستادین بیر
آزجا مریض اولدوغوندا
بیلیردیم. ائوینه گیردیکده، اونو
بخاری نین یانیندا صندل
اوستونده گؤردوم. آغ آبپاق
پامبیق کیمی ساچلارینا گؤزوم
ده یدیکده اوزون کئچمیش له
بیر آندا اولورسا اولسون،
نظریمدن کئچدی. بیر عمر
که ندلی له حقوقوندا دفاع
اوغروندا منظوم ادعایه له
یازان شاعرین داغ کیمی
سارسیلماز هیکی نظریمدن
جانلانیردی. دانشیقین، انساندا
عشق و اینام دویغوسو اویاتماغینا
ایناندیقیم اوستادلا صحبت
باشلا ییریق:

- تبریزده ده، ده ده قورقود
چاپ اولور.

- تبریزده ده، ده قورقود

□ حیاتیین و اؤز کئچمیشینیز
اثرلرینیز حاققیندا لطفا بیر آز
معلومات وئرین:

■ تبریزلی یه ۱۲۸۲ - نجی
شمسی ایلینده تبریزده سرخاب
مجله سینده آنادان دوغولدوم.
چوخ کیچیک یاشلاریندا یتیم
قالدیم. یعنی بابامی قوناق
چاغیردیلا، بیرده قوناقلیق دان
دؤنمه دی. چوخ چه تین لیک له
ایچینده زندگانلیق اٹله دیک.
اول له ماللا مکتب خانالاریندا،
سونرا ادا یثنی آچیلیمیش مدارس
متخده له رده، فلانلاردا، سونرا ادا

چیخیرمیش. ارومیه‌ده مراغادا بیلیم‌رہم بیر شئی‌لر واردی، یوخدو؟

□ انقلابدان سونرا جانلاناقدی اولان مترقی و انسان‌پرور معاصر ادبیاتیمیزی نجه گؤرورسونوز؟

■ انقلابدان سونرا دئمک اولور کی بیزیم معاصر ادبیاتیمیز فوق‌العاده انکشاف تاپمیش و هئچ ده کئچجه‌یه یعنی اول‌کی زمانلار به‌نزه‌مه‌بیر، گه‌نج یازیچی‌لار و شاعرلر وجود گه‌لیب‌لر کی، بیز چوخ‌لارینی تانیمیریک، فقط اثرلرین گؤروروک. بو ادبیات ایندی اؤز یولونا دوشوب. اگر خلقیمیزده علاقه اول و کؤمک اول، بو چشمه قورومویا قادیر. یاواش - یاواش سولار بولاندیسا، دورولاجا قادیر و یولونا گئده‌ک. یالنیز بیر مانع وار، اودا بودور کی گهره‌ک تازا نسل‌ده، جوانلاردا لاقه اویاندیرمالی و اونلاری اؤز انادیل‌لری و اصیل ادبیات‌لاری ایله آشنا ائتمه‌لی.

□ معاصر آذربایجان شعری حاققیندا نظریینیز نه‌دیر؟

■ معاصر آذربایجان شعری حاققیندا مثلاً نه باره‌ده دانیشماق ولور؟ یعنی فرم یا موضوع یا ایده یا مقصد باره‌سینده؟ دئمک اولور کی ایندی آذربایجان معاصر شعری آز - چوخ زمانلا و بو عصرله یوللا شیر. یعنی قدیم‌کی زمان کیمی یأس‌آمیز شعرلر، نوحه‌لر، مدیحه‌لر دئییل. ایندی معاصر شعریمیز خلقین حیاتی، آرزولارینی نظره آلیب اونلار یول گؤسته‌ریر، ایشیق سالی‌ری. بودا بؤیوک بیر امیدوارلیق‌دیر و دئمک اولور کی آذربایجان معاصر شعری بوگون دونیانین آن مترقی ملت‌لرینین شعری ایله اوقدر فرقی یوخدور.

□ ایندی‌لیک آذربایجان نثری

موردینده نه‌لر دییه‌بلر سنینز؟

■ تاسفلر اولسون کی انقلابدان بو طرفه و انقلابدان اول آذربایجانجا بیر چوخ منظوم اثرلر وجوده گه‌لیب، حتی چاپ اولودور. آنجاق نثر، داستان، حکایه و تحقیقات ائله‌کی گهره‌ک‌دیر

وجوده گه‌لمه‌ییب‌دیر. آما منجه شعر ایله برابر و یاناشی، نثرده گهرک ترقی ائتسین. ایندی آذربایجان نثری باره‌سینده بیر گؤزه چارپان چوخ بیر اهمیت‌لی بیر موضوع وار، اودا بودور کی بیزیم جوانلاریمیز، اونلار کی مثلاً که‌ندستان‌لی دیلار، اونلار خلق دیلینده چوخ شیرین و گؤزل بیر حکایه‌لر و نثرلر و بیایاتی‌لار یازی‌لار. بودا دئمک کی اصلا شعردهن گئری قالمایر، شعر قدر گؤزل دیر و خلقین خوشانا گئدیرو اونا گؤره گهره‌ک مجله‌لرده و کتاب‌لاردا شعر مقابلینده نثرده یازیلما‌لی.

□ سیزین یازدیغینیز هانگی اثرلر هله چاپ اولما‌ییب‌دیر؟

■ منیم دئمک کی یعنی شعر اولسون، نثر اولسون، داستان - حکایه اولسون، دئی بیلهره‌م کی بیر قلاق چاپ اولونما‌میش و بو قچادا قالیب توزلانمیش اثرلریم وار‌دیر. ایندی لیک هئچ بیر امیدیم یوخدور کی بو اثرلر منیم حال حیاتی‌مدا چاپ اولونسون و خلقین الینه چاتسین. بودا منیم ایچون بؤیوک بیر حسرت‌دیر و علتی‌ده بودور کی، دوغروسو، بیزی تشویق ائده‌ن‌لر، ایندی‌یه قدر مندهن ایسته‌مه‌ییب‌لر کی بو اثرلریمی اونلارین اختیاریندا قویوم و اونلار چاپ ائله‌تدیریب، خلقین الینه چاتدیرسین‌لار. حتی بیر چوخ واخت‌لار اولوب کی من مجله‌لره و نشریه‌لره 'اینه‌دی' یعنی چاپ اولونما‌میش اثرلریمی گؤنده‌رمیشم، چاپ ائتمه‌ییب‌لر. اونا گؤره، ایندی لیک بیلیم‌رہم (گولومسه‌نیب، دانیشیغا، ادا‌مه‌وئریر)، بوقارباخت اثرلرین طالعی نه اولاجا قادیر؟

□ بیزیم مترقی و انقلابی شعر و نثریمیز ایندی نجه اولمالیدیر؟

■ دئمک ایندی زمان ده‌ییشیلیب، اوقدر ده‌ییشیلیب کی سانکی قدیم زمانلاردان یوز ایل‌لر کئچیب‌دی و دنیا شکلین ده‌ییشیب‌دیر، هر شئی عوض اولودور. ایندی‌ده بیزیم معاصر ادبیاتیمیز گهره‌ک بو زمان‌لا و بو عصرله یاناشی، اویغون اولوب و بیر

اثرلر یارانسین کی خلقین حیاتی، گؤزه‌لله‌دیب و آزادلیق یولونو ایشیق‌لان‌دیرا و خلقی موهوم‌تدان و بوش فیکرلردهن قورتاریب، آیدین بیر یولا هدایت ائتسین و گه‌له‌جه‌یه ایشیق سالیسین و اونلار آنلاتسین کی دنیا ده‌ییشیلیر و ده‌ییشیلمه‌کده‌دیر. هئچ بیر زمان، هئچ بیر شئی دنیادا ثابت قالانماز. شعرده، نثرده، ادبیات‌دا دنیا ایله و حیاتین تقاضاسی ایله برابر، هرگون ده‌ییشیلیر. گؤزه‌لله‌شیر و اجتماعی له‌شیر. اونا گؤره بیزیم شعریمیز و نثریمیزیم گهره‌ک بو عصرله، بوزمانلا اویغون اولسون. مثلاً یالنیز شاعرلریمیز، یازیچی‌لاریمیز اؤز باش‌لارینا گه‌لن فلاکت لهردهن، یتیم، لیک‌لهردهن، سوسوزلوق لاردان، آجلیق‌لاردان شکایت ائدیب، خلقین اوره‌یینی سیخما‌سینلار، و اونلار داها امید وئریجی و داها تازه و آیدین بیر اثرلر گؤسته‌رسین‌لر.

□ گه‌نج حکایه و شعر یازانلاریمیزا توصیه‌لهرینیز نه اولاییلر؟

■ دوغروسو من جوان شاعرلریمیزه و یازیچی‌لاریمیزا بیر توصیه ائده بیلهره‌م. آخی هر

کسین بیر مکتبی وار، بیر سلیقه‌سی واردی، و او یول ایله گئدی‌ری، مثلاً من اونلار دئییم کی آغا قسیده یازما، غزل یاز؟ یاداکی داستان یازما، ساتیریک شعرلر یاز؟ البته اونلار اؤزل‌لری بیلمه‌لیدیر کی بو زمان خلقه نه‌لر لازم‌دیر. ادبیات نجه اولمالی‌دیر و شعرین رولو خلقین زندگانلیغیندا نه تاثیرلری اولاییلیر؟ منیم عقیده‌مه بودور کی جوان شاعرلریمیز و یازیچی‌لاریمیز اولاً شعرین فرمونو نظره آلمالی دیلار. یعنی شعردهن عروض وزینی بوراخیب، اولدوقجا هجائی وزنده کی آذربایجان و تورک شعرینین طبیعی وزنی دیر، او وزنده شعر دئسین‌لر، مثلاً بیایاتی‌لار یا باشقا بیر شئی‌لر وزینده. بیرده بودور کی حکایه‌لر و داستانلار نجه‌کی قاباقجا دئدیم، گهره‌ک اجتماعی اولسون، گهره‌ک مترقی اولسون. آیه یأس اوخوما‌سین‌لار. اؤز شخصی زندگانلیق‌لارین و باش‌لارینا گه‌لن بدبخت لیک‌لری دئییل، خلقین، زحمت‌کش‌لرین چه‌تین حیاتی و اونلارین محرومیت‌لری باره‌سینده آثار وجوده گه‌تیرسین‌لر.

تذکره

فزان چاغی
قیزیل‌گونش اودلانیدیر،
آغاجلارین یارپاقلاری
مین بیر رنگله بویانیدیر...
هر یارباغین بیر رنگی وار
سودا رنگی،
هسرت رنگی،
توتغون، توزلو
غربت رنگی...
فزان چاغی، یئل اسه‌رکن
یاغیر یارپاق،
ئوگون یارپاق
قلانیدیر، قلاق - قلاق.
یوللار اوزاق، گؤل‌لردین،
نسیم اسیر سرین - سرین
داغلار بیزیم، باغلار سیزین
یثریه‌رکن، یارپاق اوسته
قالماز یازین...

بۇغاز دا دویونله نه سۆز

اوستاد "حبیب ساھر" نین نیسگیلی اؤلومونو دوشونه رکەن کؤلگه لهر سهریلیب شه ههرین اوستونه!
اورهیی ایرینلی،
گۆزو کینلی،
نفسینده ظولمت قۇخوسو،
سه سینده گنجه قۇرخوسو ...
قینیندا گیزله نیب سایریشان اولدوزلار،
آیین جانیندا
قیزدیرما وار.

کؤلگه لهر سهریلیب شه ههرین اوستونه،
کوچه لهرین سینه سینده
دویونور دیسکینتی لهر،
اؤلهرین اوستونه
یاغیر تنهالیق.
پنجره لهرده تۇر قورور
هۇرومجه کلهر،
مورگوله ییر شه ههر...

کؤلگه لهر سهریلیب شه ههرین اوستونه،
کؤلگه لی دیر زامان،
گۆی،
یئر.

دووارلار آرخاسیندا
چیلپاق قالمیش آرزی کتایینی
واراقلاییر شاعر.

کؤلگه لی دیر کتابدا،
واراقدا،
اوتاقدا...

اورهیینده
یاز یاغیشی نین هاواسی،
باخیشیندا
سئوگیلی لهر پیچیلتیسی،
گوموشو ساچلاریندا
دولاشیر ایریلیق نسیمی.

"من بو جاها نا سیغمازام - دئییه
قانادلانیر سحره دۇغرو.

دالغاسین بایراق کیمی
آسیلی قالیر ایواندان.

بارماقلاری دویونلو،
گۆزلهری سحرین پنجره سینه تیکیلی،
آغزی آچیق،

سۆزو یاریمچیق؛
بۇغازیندا دویونله نه
آه سۆزومو،

یوخسا، آ.....!
اؤلدار موغانلی

ساھره له...

ساھره له عمر ائدیر،
ساھره له شعر دئییر،
ساھره له ...

پیر قیشین سحرینده:
ایاغیندا

تزه چکمه،
ایلکین قارین

بیرهم
بیرهم

یاغما سینی
سوزوب سئوینه
بیر اوشاق تهک

سئوینیرهم
سئوینیرهم بونا من:
ساھره له عمر ائدیر،
ساھره له شعر دئییر،
ساھره له ...

ساوالان تهک، قوجامان
ساوالان تهک، درد چه کهن.
ساوالان تهک، صفالی.
ساوالان تهک، اؤلمه یهن!

ساوالان تهک، آغ آبیاق
اونون قوجا ذیره سی.
بولاق لار تهک، که سیلمه ز
اونون خوش زومزومه سی.

ائل لهریمین قیشیندا
یتیم یهن بیر بلبل!
قارایتل لهره سنده
ایلمه یهن بیر سنبل!

دیلیم کیمی، سئویملی،
اٹلیم کیمی، دؤزوملی.
قیشدا دا، گورمه دییم
قانالار تهک

اوزوملی!

هانسی یولدان گه له جهک
سؤیله یین گؤروم، اؤلوم؟
دایانیم قارشى سیندا
ساھر یوخ،
اوزوم اؤلوم!

دیلهره مین اوره کده ن:
بو "هه له" لهر چوخال سین.
ایل لهرده ن، ایل لهره جه ن
بو "هه له" لهر اوزان سین...

گون یاندرمازا

سون باھاردیر

سانکی آغاج یارپاقلاری،

لاجوردی بیرمتده،

نافیشلاردیر ...

بیرپوخ فزان گلیب، گنچدی ...

بیرپوخ کروان قونوب، کؤچدی ...

بیر فزاندا،

یئتیم قالدیق.

بیر فزاندا،

شودالاندریق

بیر فزاندا،

آلوانلاندیق.

آن نهایت،

فولیلارین هاواسینا،

قانادلاندریق.

بیر فزاندا،

پارلاق قیزیل گوش دوغوو

بیر فزاندا،

بولوت گلیب گونو بوغرو ...

آتلادرکن فزانلاری،

زمان بیزی قووالادی ...

گلدی زمان، گنچدی زمان ...

آیری دوشدوق یوردوموزدان

حسرت قالدیق سرین - سرین بولاقلارا

گول - چپیکلی اوتلاقلارا...

زمان گنچدی، بیز قورودوق

سوسوز قالان آغاجلار تک

طراوتدن سالدی بیزی،

بیلم غربت؟...

بیلم فلک؟...

● حبیب ساھر